

رویارویی ایران و آمریکا از خلیج فارس تا کاراییب | نمایش شکست تحریم

دامنه رویارویی ایران و ایالات متحده آمریکا هر روز وسیع‌تر از دیروز می‌شود. از خلیج فارس تا جبل الطارق و حالا منطقه کاراییب به صحنه‌های دوئل سیاسی و نظامی تهران و واشنگتن تبدیل شده‌اند. واشنگتن متهم می‌کند، تهران با توسل به تندترین کلمات و اکثراً نشان می‌دهد. پرونده‌های مورد جدال نیز هر روز تنوع بیشتری پیدا می‌کنند. در ابتدای آغاز به کار ترامپ در کاخ سفید، این محتوای برجام و چند و چون فعالیت‌های هسته‌ای ایران بود که به اصلی‌ترین سوژه تبدیل شده بود، اندک اندک تندی‌های نشسته در شورای امنیت ملی و وزارت خارجه ایالات متحده پای فعالیت‌های منطقه‌ای ایران در لبنان، سوریه، عراق و یمن را به میدان نقد جدی باز کردند و البته در سه سال و نیم گذشته انتقاد واشنگتن از مساله آزمایش‌های موشکی و فعالیت‌های ماهواره‌ای ایران هم هیچگاه متوقف نشده است. این روزها اما جدا از سه مساله فوق، رابطه ایران و ونزوئلا به سوژه جدیدی

برای تمرکز سیاسی و فضا سازی رسانه‌ای تیم ترامپ تبدیل شده است. تهران و کاراکاس که هر دو در حال تحمل شدیدترین تحریم‌های یکجانبه آمریکا هستند به همکاری‌های اقتصادی جنبه علنی‌تری بخشیده‌اند و همین سیاست، صدای انتقاد کاخ سفید را بلند کرده است. دولت ترامپ، تهران را به دور زدن تحریم‌ها متهم کرده و این در حالی است که ایران با عنوان تجارت مشروع و قانونی از این اقدام خود یاد می‌کند. کاخ سفید از شمش‌های طلایی سخن می‌گوید که ونزوئلا به عنوان هزینه نفت دریافتی از ایران از آسمان یا زمین راهی تهران می‌کند و ایران بدون تایید یا تکذیب چنین ادعایی هشدار می‌دهد که اگر آمریکایی‌ها در این مسیر خللی ایجاد کنند با برخورد قاطع تهران روبه‌رو خواهند شد.

پروازهای ماهان ایر و خبر فروش نفت

در ازای طلا

13 اردیبهشت بود که مایک پمپئو وزیر خارجه ایالات متحده تصویرهایی از نیکولاس مادورو، رئیس‌جمهور ونزوئلا و یک فروند هواپیمای ماهان‌ایر را در کنار هم قرار داده و ادعا کرد که مادورو 9 تن طلا به مقصد ایران فرستاده است. پیش از این نیز وزیر خارجه دولت ترامپ با اشاره به رصد پروازهای هواپیمایی ماهان به کاراکاس ادعا کرده بود که هواپیماهای ماهان ایر کم‌ل‌های «نامعلومی» را به ونزوئلا منتقل کرده‌اند. در حالی که مقام‌های متعدد آمریکایی تلاش می‌کنند ایران و ونزوئلا را به پنهانکاری در رابطه سیاسی و اقتصادی متهم کنند هم تهران و هم کاراکاس در این مدت سیاست شفاف‌سازی در این باره را در پیش گرفته‌اند. یک مقام ونزوئلایی قریب به 10 روز پیش به خبرگزاری رویترز گفت که این کشور برای راه انداختن بخشی از پالایشگاه کاردون برای تولید بنزین از ایران تجهیزات دریافت کرده است. همزمان منابع خبری متعدد تایید کرده‌اند که ایران تعمیر و بازسازی صنایع نفتی ونزوئلا را به شکل پروژه‌ای در اختیار گرفته است. ونزوئلا گرچه خود یکی از تولیدکنندگان نفت است، اما در اثر بحران اقتصادی ناشی از تحریم‌های آمریکا و سوءمدیریت حاد، عملاً با کمبود سوخت روبه‌رو شده است. شبکه پالایشگاهی ونزوئلا با ظرفیت یک میلیون و ۳۰۰ هزار بشکه در روز در اثر نازل بودن سطح سرمایه‌گذاری‌ها و همچنین کمبود مواد مورد نیاز عملاً فلج شده است. پس از وزیر خارجه، الیوت آبرامز، مسوول امور ونزوئلا در دولت آمریکا روز پنجشنبه گذشته ادعا کرد که ایران از جمله در هفته جاری مشغول اعزام «هواپیماهای بیشتر و بیشتری» به ونزوئلا در

امریکای جنوبی بوده است.

حسن روحانی و نیکولاس مادورو در جریان تماس تلفنی که روز 25 فروردین ماه با هم داشتند از افزایش همکاری‌های دو کشور سخن گفتند اما اجرایی شدن این مساله در چند هفته گذشته، واشنگتن را به شدت نگران کرده است. شبکه خبری امریکایی بلومبرگ به نقل از «منابع آگاه» ادعا کرده بود که دولت ونزوئلا در ماه جاری ۹ تن طلا - معادل حدودا ۵۰۰ میلیون دلار - را در ازای خدمات ایران برای بازسازی پالایشگاه‌های این کشور با هواپیما به ایران ارسال کرده است. به ادعای این شبکه، امریکا پیش‌تر مانع معاملات مشابه ونزوئلا با روسیه، ترکیه و امارات متحده عربی شده بود. این خبرگزاری می‌گوید داده‌های وبسایت «فلایت ریدار ۲۴» نشان می‌دهد که در روزهای ۲۱ و ۲۲ آوریل (2 و 3 اردیبهشت) هواپیماهای ماهان ایر از مبدا ایران در فرودگاه لا پیدراس در غرب ونزوئلا، که کاردون آنجا قرار دارد، فرود آمدند. امریکا ماهان ایر را با اتهام انتقال نیرو و سلاح برای سپاه پاسداران از ایران به سوریه تحت تحریم قرار داده است. هفته گذشته بود که وزیر خارجه امریکا با اشاره به اینکه پروازهای ماهان ایر باید متوقف شود از سایر کشورها خواست که مانع عبور هواپیماهای ماهان‌ایر از آسمان خود شوند.

نفتکش‌های ایرانی در راه ونزوئلا

در حالی که مایک پمپئو و بازوهای رسانه‌های در استخدام وزارت خارجه ایالات متحده، در چند هفته گذشته هم و غم خود را برای تشدید فشارها بر ماهان‌ایر به کار گرفته بودند خبر رسید که کشتی‌های ایران با پرچم این کشور و ردیاب‌های روشن در حال حرکت به سمت ونزوئلا از دریای کاراییب هستند. منطقه‌ای که واشنگتن آن را حیاط خلوت خود می‌داند. روز چهارشنبه بود که رسانه‌ها به نقل از موسسه «ریفینیتیو ایکون» که تردد کشتی‌ها را رصد می‌کند از ارسال یک نفتکش ایرانی به سوی ونزوئلا خبر دادند. این نفتکش پس از بارگیری در اواخر ماه مارس در بندرعباس، در مسیر ونزوئلا به راه افتاده و روز چهارشنبه از کانال سوئز عبور کرده است. همزمان با اعلام این خبر، اپوزیسیون ونزوئلا که مورد حمایت دولت دونالد ترامپ است ادعا کرد که ایران اقدام به فرستادن پنج نفتکش حامل سوخت به این کشور کرده است. براساس گزارش‌های رسانه‌ای 4 نفتکش دیگر با افراشتن پرچم ایران، پس از بارگیری سوخت در بندر عباس یا منطقه‌ای نزدیک به آن، پس از عبور از کانال سوئز در حال گذشتن از اقیانوس اطلس هستند. یکی از این نفتکش‌ها در فهرست نفتکش‌هایی است که قرار است

وارد يکي از بنادر ونزوئلا بشود.

تهدید امریکا

چهره‌هاي متفاوت دولت ترامپ پس از فضا سازي رسانه‌اي در اين باره به تهديد ايران و ونزوئلا روي آوردند. روز يکشنبه بود که خبرگزارى رويترز به نقل از يك مقام ارشد دولت امریکا نوشت که دولت ترامپ در تلاش است با اتخاذ تصميمي متناسب مانع از انتقال سوخت و بنزين ايران به ونزوئلا شود. در حالي که رسانه‌هاي متفاوت به دنبال ليست سازي از اقدام‌هايي بودند که امریکا مي‌تواند با توسل به آنها مانع از انتقال سوخت و بنزين ايران به ونزوئلا شود، خبرگزارى فارس در گزارشي نوشت که امریکا براي فشار بيشتر بر تهران و کاراکاس و به منظور جلوگيري از فروش نفت ايران به ونزوئلا ناو جنگي به درياي کاراييب فرستاده است. بنابر اين گزارش چهار ناو جنگي نيروي دريايي امریکا به همراه هواپيماي «پي ۸ پوسايدون» از اسکادران VP-26 به منطقه کاراييب اعزام شده‌اند. در بخشي از خبر فارس آمده است که اين کشتي‌هاي جنگي امریکا براي مقابله احتمالي با نفتکش‌هاي ايراني اعزام شده‌اند.

هشدار ايران: با دزدی دریایی برخورد می‌کنیم

در حالي که نفتکش‌هاي ايراني در راه ونزوئلا هستند انتشار خبري مبني بر تلاش امریکا براي برخورد با اين مساله، با واکنش تند وزارت خارجه کشورمان روبه رو شد. محمدجواد ظريف، وزير خارجه با ارسال نامه‌اي به دبیرکل سازمان ملل نسبت به تحركات امریکا در اعزام نيروي دريايي به منطقه کاراييب با نيت مداخله و ايجاد اختلال و مزاحمت در امر انتقال سوخت ايران به ونزوئلا هشدار داد. همزمان سفير سويس در تهران توسط عباس عراقچي معاون سياسي وزارت خارجه ايران احضار شد. عراقچي با احضار سفير سويس به عنوان حافظ منافع دولت امریکا، از وي خواست مراتب هشدار جدي جمهوري اسلامي ايران نسبت به هر گونه تهديد احتمالي از سوي امریکا عليه نفتکش‌هاي ايراني را به مقامات آن کشور منتقل کند. در نامه ظريف به گوترش و همچنين گفتوگوي عراقچي با حافظ منافع امریکا در ايران با تاکيد بر آنکه روابط تجاري ايران و ونزوئلا مشروع و قانوني است، عنوان شد که توسل به اقدامات قهري يا ديگر رفتارهاي قلدرمانه از سوي امریکا تهديدي براي آزادي کشتيراني و تجارت بين‌المللي و جريان آزاد انرژي بوده و تجلي آشکار دزدی دریایی و نقض فاحش حقوق بين‌الملل و مغاير با اهداف و اصول مندرج در منشور

ملل متحد به شمار می‌آید. چند ساعت پس از رسانه‌ای شدن نامه ظریف به دبیرکل سازمان ملل و احضار حافظ منافع آمریکا در تهران، عباس موسوی، سخنگوی وزارت خارجه در نشست خبری روز دوشنبه با سوال‌های متعدد و متنوع خبرنگاران رسانه‌های داخلی و خارجی درباره جدال جدید میان ایران و آمریکا و این‌بار در دریای کاراییب روبه رو شد. موسوی با تکرار مواضع وزیر خارجه و معاون سیاسی این وزارتخانه هشدار داد که اگر آمریکایی‌ها اقدامی علیه رفت و آمد آزاد کشتی‌های ایران صورت دهند با واکنش تند تهران مواجه خواهند شد. سخنگوی وزارت خارجه در ادامه افزود: تجارت آزاد بین کشورها به رسمیت شناخته شده است. اینکه آمریکایی‌ها از کشوری خوششان نمی‌آید و تحریم‌هایی را وضع کردند، دلیلی نمی‌شود تحریم‌های غیرقانونی را یکجانبه اعمال و دیگران را تشویق و تهدید کنند که از تحریم‌های آنها پیروی کنند. ما توصیه‌های لازم را به آمریکایی‌ها از طریق سفیر سوییس در تهران به عنوان حافظ منافع و هم نمایندگی ایران در سازمان ملل و هم با ارسال نامه وزیر خارجه به دبیرکل سازمان ملل کرده‌ایم و عواقب هرگونه اقدام نابخردانه‌ای را بر عهده دولت آمریکا گذاشتیم. امیدواریم دست به هیچ حماقتی در این زمینه نزنند.

نفتکش‌هایی که با پرچم ایران به صف شدند

تهدید ایالات متحده به مقابله با نفتکش‌های ایرانی و هشدار تهران بلافاصله روابط متشنج این دو کشور را به صدر اخبار بازگرداند. خبرگزاری آسوشیتدپرس در این باره نوشت: 5 نفتکش ایرانی با محموله‌هایی به ارزش مجموعاً 45 میلیون دلار به سوژه همکاری دو کشوری تبدیل شده که هر دو تحت شدیدترین تحریم‌های آمریکا قرار دارند. نفتکش‌های ایرانی در حالی راهی کاراییب شده‌اند که تهران و واشنگتن تنش بی‌سابقه‌ای را در روابط تجربه می‌کنند. برای ایران فروش نفت یا محصولات وابسته به آن راهی برای ورود پول به کشوری است که فروش نفت آن توسط آمریکا هدف قرار گرفته شده است. ایران و آمریکا در چند ماه اخیر در منطقه خلیج فارس هم رویارویی‌های پراکنده اما جدی را تجربه کرده‌اند. یک تحلیل‌گر مسائل نفتی در این باره می‌گوید: این رویارویی برای همه جدید است و تا پیش از این شاهد چنین مساله‌ای در کاراییب نبودیم. تمامی نفتکش‌هایی که راهی ونزوئلا شده‌اند به کمپانی‌های دولتی یا وابسته به دولت در ایران تعلق دارند و جالب آنکه با پرچم‌های برافراشته کشورشان در روز روشن در حال حرکت هستند. این مساله زمانی اهمیت پیدا می‌کند که

بدانیم از آغاز سیاست فشار حداکثری آمریکا علیه ایران و همچنین توقیف موقت یکی از نفتکشهای ایران در جبل الطارق به سفارش آمریکا کشتیهای ایران دیگر با پرچمهای برافراشته خود در محدودههای بینالمللی رفت و آمد نمیکردند. به نظر میرسد که ونزوئلا تحت تحریم چیزی برای از دست دادن با این تجارت ندارد و البته که پیش از این هم سابقه نداشته نفتکشهای ایرانی راهی آمریکای جنوبی بشوند. به گزارش «اعتماد»، آمریکا و ایران در حالی حوزه جدیدی برای تنش اینبار در کاراییب را تجربه میکنند که وزارت امور خارجه آمریکا، دفتر کنترل داراییهای وزارت خزانه داری و گارد ساحلی این کشور روز پنجشنبه دستورالعملی را با هدف اجرای سختگیرانه تر تحریمها علیه چند کشور از جمله ایران منتشر کردند. وزارت خارجه آمریکا در بیانیه ای اعلام کرده بود که هدف از صدور این دستورالعمل، کمک به صنعت دریانوردی و فعالان بخش انرژی و فلزات برای مقابله با «اقدامات فریبکارانه ای در کشتیرانی» است که برای دور زدن تحریمهای اعمال شده علیه کشورها به خصوص ایران، کره شمالی و سوریه مورد استفاده قرار میگیرند. در بخشی از متن بیانیه وزارت خارجه آمریکا آمده است: «این دفترچه راهنما، دستورالعملهای قبلی صادر شده توسط دولت آمریکا را به روزرسانی کرده و توسعه میدهد. هدف از آن، ارایه اطلاعات و ابزارهای لازم به فعالانی است که از صنایع دریانوردی برای تجارت استفاده میکنند تا بتوانند با روشهای فعلی و جدید مورد استفاده برای گریز از تحریمها در کشتیرانی و خدمات مرتبط مقابله کنند.»

دولت ایالات متحده هر روز بر حجم تحریمهای اقتصادی علیه کشورهای که به قلدرمآبی و باجگیریهای دونالد ترامپ پاسخ مثبت نداده اند، میافزاید. ونزوئلا که تولیدکننده نفت و عضو اوپک است در حال تجربه سختترین تحریمهای اقتصادی است که البته با سوءمدیریتهای غیرقابل انکار دولت در چندسال اخیر همراه شده است. سال گذشته بود که آمریکا کمپانی نفتی دولتی ونزوئلا را تحریم کرد. نفتکشهای ایران در روزهای راهی ونزوئلا شده اند که کاراکاس و واشنگتن دور تازه ای از تنش را در چند روز اخیر تجربه میکنند. ونزوئلا سه آمریکایی را به اتهام تلاش برای سازمان دهی کودتا در کاراکاس بازداشت کرده است. ادعایی که دولت ترامپ آن را رد میکند و وزیر خارجه آمریکا میگوید اگر ما صحنه گردان این تلاش برای کودتا بودیم نتیجه متفاوت تری شکل گرفته بود.

امریکا در خلیج فارس، ایران در کاراییب

به گزارش اعتماد، در حالی که درگیر شدن نام سه کشور امریکا، ایران و ونزوئلا در این پرونده خبری جدید، میتواند سوژه‌ای برای تحلیل‌های متنوع درباره شکست سیاست تحریم امریکا در سطح بین‌المللی باشد اما آنچه که در این مقطع مهم است تلاش ایران برای افزایش هزینه تحریم برای امریکا است. دولت ترامپ به ظن خود تمام درجه‌های ورودی و خروجی اقتصاد ایران را مسدود کرده و حتی در میانه شیوع جهانی یک بیماری هم از قفل و بست‌های تحریم علیه ایران یا سایر کشورهای تحت تحریم قرار گرفته، کم نکرد. در حالی که استفاده از تحریم اقتصادی برای رسیدن به هدف سیاسی به سنتی در سیاست خارجی ایالات متحده تبدیل شده بسیاری از تحلیلگران و کارشناسان نسبت به استفاده بیش از حد ترامپ از این ابزار و در نتیجه بی‌اثر شدن آن در چندماه اخیر هشدار داده بودند.

طرفداران سیاست فشار حداکثری علیه تهران در کاخ سفید ادعا می‌کنند مجموع اقدام‌های تحریمی امریکا علیه ایران در سه سال و نیم گذشته دست این کشور در معادلات منطقه‌ای را خالی کرده یا منجر به تغییر سیاست‌های ایران شده این روزها امریکا در حال تماشای نفتکش‌های ایرانی است که بدون تعارف یا پنهانکاری مقابل چشم جامعه جهانی در مسیر کاراییب هستند. امریکای ترامپ که فرسنگ‌ها آنسوتر از مرزهای خود در خلیج فارس اقدام به تهدید نیروهای ایرانی می‌کند یا دورتادور ایران را به تسلیحات نظامی خود به انباری از باروت تبدیل کرده اکنون در موقعیت سختی برای تصمیم‌گیری قرار گرفته است. اگر با استفاده از قوه قهریه مقابل نفتکش‌های ایران در کاراییب بگیرد هیچ بعید نخواهد بود که نیروها یا کشتی‌هایش در خلیج فارس هزینه این نابخردی را پرداخت کنند. اگر دور بایستد و نظاره‌گر رسیدن نفتکش‌های ایرانی به بنادر ونزوئلا باشد باید با زبان بی‌زبانی به شکست سیاست تحریمی در قبال ایران و کشوری چون ونزوئلا اعتراف کند. در حالی که واشنگتن تقریباً تمام مسیرهای تحریمی موجود در قبال ایران را طی کرده حالا زمین بازی در اختیار ایران است تا هزینه‌های سیاسی این تحریم‌ها را برای امریکا افزایش بدهد. در حالی که امریکا با خروج از برجام و بازگرداندن تحریم‌های اقتصادی علیه ایران عملاً سایر کشورها را هم وادار به قانون شکنی و نقض تعهدات خود در یک توافق بین‌المللی مورد تایید قطعنامه سازمان ملل کرده است، کشورهای تحت تحریم مبارزه با این زورگویی در صحنه بین‌المللی را آغاز کرده‌اند. در حالی که وزیر خارجه امریکا همزمان با دومین سالگرد خروج این کشور از برجام در تویییتی ادعا کرد که این خروج امنیت امریکا را چندبرابر کرده و دامنه فعالیت‌های

فرامرزي ايران را كاهش داده اكنون نفتكشهاي ايراني با رديابهاي روشن و پرچم برافراشته كشورمان در چند قدمي مرزهاي ايالات متحده هستند.

سارا معصومي